Ao. 1856. Zaturdag

No. 6. 12 Januarij.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 9 Januarij 1856.

Bij Gouvernements-resolutie van 8n. dezer maand No. 37, is, onder de nadere goedkeuring des Konings,

1o. Aan den Heer J. E. Schmidt, verleend een *eervol* ontslag als 2n. Luitenant der divisie *Beneden Cottica.*

2o. Tot 2n. *Luitenant* in gemelde divisie benoemd, de Adjudant Onderofficier C. P. Bijl de Vroe.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

Bij Koninklijk Besluit van den 7 October 1855 No. 10, zijn, ten verzoeke van Pieter Wijngaard, *Brieven van Legitimatie* verleend geworden aan zijne bij nu wijlen Henriette Jacquelina de Bije, verwekte kinderen, met namen *Augusta Antheinette* en *Susanne Marie.*

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

Bij Gouvernements-resolutie van heden No. 48, zijn, onder de nadere goedkeuring des Konings, tot 2e. *Luitenants* bij de Schutterij te *Paramaribo* benoemd, de Heeren:

C. W. Knauf,
J. Meijers en
E. Soesman.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

(275) Alzoo bij het Bestuur het verzoek is gedaan, om de slaven, *Braampje* geboren in 1835, moedersnaam *Princes*, *Monkie*, geboren in 1806, moedersnaam *Louisa*, *Francina*, geboren in 1843 en *Jacquelina*, geboren in 1848, kinderen van *Monkie*, van den naam van plantage *Dageraad en Dankbaarheid*, gelegen in de divisie *boven Cottica* en *Perica* af- op dien van Salomon Soesman Jr. voor den vrijdom te doen overschrijven.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten redenen van bezwaar daartegen te hebben, in de gelegenheid gesteld, om binnen den tijd van *veertien* dagen, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie aanteekening ter Gouvernements Secretarie te doen.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.
11 Jan. Van de slavin *Diana*, geboren in 1810, dochter van *Wilhelmina*, toebehoorende voor den vrijdom aan N. Kroon.

» » Van de slavin *Reinita*, geboren in 1813, dochter van *Celestina*, toebehoorende aan H. van Rhijn.

» » Van de slavin *Katje*, geboren in 1793, waarvan de moeder onbekend is, toebehoorende aan plant. *Houttuin*, divisie *Para.*

» » Van de slavin *Bebe*, geboren in 1798, waarvan de moeder onbekend is, toebehoorende aan Julia Meriba.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris
E. A. VAN EMDEN.

Eerste afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Post-kantoor.

Op Dingsdag den 15n. dezer, des voormiddags ten 11 ure, zullen de per de Nederlandsche schoener *Transit*, kapt. DE HASETH, naar *Curaçao* te verzenden Brievenpakketten, worden gesloten.

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

De Ambtenaar belast met de Posterij
J. S. BURNE.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan, dat zich uit de stad en hare omstreken hebben verwijderd:

1o. De slavin *Arriette*, aankomende de mind. kinderen van J. W. Ulf Hoth.

en 2o. De slavin *Adolphina*, aankomende B. Oosterend.

Terwijl sedert 1 October ll. als afwezig zijn opgegeven:

1o. De slavin *Gratia*, aankomende de minderj. W. Knight.

2o. De slaaf *Present*, aankomende A. Mac Donald.

3o. De slaaf *Abraham*, aankomende Js. Fernandes Jr.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834, G. B. No. 1, vastgesteld.

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

Transporten.

(1265) Den 11den Januarij 1856. De Exploicteur aan W. E. Ruhmann, van de plantaadje *Waterland* c. a., gelegen aan de rivier *Suriname.*

Idem. Dezelve aan denzelve, van $\frac{1111}{1110}$ aandeelen in de plantaadje *Groot Cuijlenburg* c. a., gelegen aan de rivier *boven Cottica.*

Idem. Dezelve aan denzelve, van $\frac{1111}{1110}$ aandeelen in de plantaadje *Halle in Saxen* c. a., gelegen aan de *Waijamoe kreek.*

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

De Griffier bij het Geregtshof
MARTINI VAN GEFFEN.

[263] Over *veertien* dagen, den juisten dag nader te bepalen, zal de Curator bij het Departement der *Onbeheerde Boedels* benevens de mede-ondergeteekende qq. J. H. en E. W. Voltman, publiekelijk doen verkoopen:

Het ERF met de daarop staande GEBOUWEN aan de *Steenbakkerij straat* bekend onder N. W. La. C No. 153 en O. W. La. D No. 316, en

Het bloote ERF aan de *Wageweg straat*, bekend onder N. W. La. B No. 144 en O. W. La. D No. 187, aankomende voor de *helft* den boedel J. G. Weijne en voor de *wederhelft* de mede-ondergeteekende.

Paramaribo, den 11 Januarij 1856.

De Curator voornoemd,
CHS. LIONARONS.
F. G. BERTELSMANN qq. den uitlandigen J. H. VOLTMAN voor ½
en E. W. VOLTMAN voor ½.

Schutterij van *Paramaribo.*

Tweede oproeping.

De *Commissie van Inschrijving en Vrijstelling* voor en van de Schutterij roept bij deze op alle vrije Mannelijke Ingezetenen, welke bewijsselijk aan *Paramaribo* woonachtig zijn, immers zich aldaar bewijsselijk ophouden, of hun verblijf hebben, voor zoo verre zij namelijk op den *eersten* Januarij 1856 den vollen ouderdom van *achttien* jaren bereikt

hebben en hun *vijftigste* nog niet zijn ingetreden, welke nog niet reeds in de Schutterij zijn ingelijfd, van welken rang staat of orde zij ook zijn mogen, zonder onderscheid of zij vermeenen magten al dan niet tot de vrijgestelden te behooren, met uitzondering nogtans van de zoodanigen welke volgens art. 3 van het Reglement voor de Schutterij gearresteerd den 31sten December 1835 en 13 Mei 1836, van de persoonlijke dienst bevrijd of van schriftelijke **Finale Vrijstelling** van de Commissie voorzien zijn.

Wordende bij deze herinnerd aan art. 5 der Wet van 13 Mei 1836 (Gouvern. Blad No. 7) waarbij degenen welke aan de oproepingen geen gehoor hebben gegeven, zullen gestraft worden met eene geldboete van niet minder dan VIJFTIG en niet meer dan HONDERD Gulden, of wel met eene gevangenzetting van niet minder dan TIEN dagen en niet langer dan EENE maand.

Zij zal vergaderen in het locaal van de Burger-hoofdwacht, aan den *Ouden Oranjetuin* van 's morgens 9 tot 12 uren op Maandag den 14den Januarij 1856.

De voor de Commissie verschijnenden, zullen de Letter en het Nummer hunner woonplaats en den naam der Straat moeten opgeven.

Paramaribo, den 7 Januarij 1856.
Namens de Commissie voornoemd,
S. M. BROMET,
Secretaris.

Broodzetting.

Onder de Europesche staten, waar de gezonde begrippen van de leer der staathuishoudkunde nog het minst zijn doorgedrongen, behooren Frankrijk en Belgie. Wist men niet dat de oorzaak van dit verschijnsel vooral hierin moet worden gezocht, dat beide staten meer fabriekmatige nijverheid bezitten dan handel, en hoe in zoodanige landen de zucht naar bescherming en de afkeer van vrijheid altijd bovendrijven, men zoude reden hebben zich over die achterlijkheid te verwonderen. Immers de uitstekendste geschriften over staathuishoudkunde, welke tot heden het licht zagen, zijn of in het Fransch vertaald, of oorspronkelijk in die taal gesteld. Van de werken van Adam Smith, Malthus, Ricardo, Mac Culloch en Stuart Mill bestaan in Frankrijk voortreffelijke vertalingen, terwijl Jean Baptiste Say, Rossi, Droz, Horace Say, Michel Chevalier, Bastiat, Charles Dunoyer, Joseph Garnier en zoo vele anderen oorspronkelijk in het Fransch geschreven hebben, of nog schrijven. Let men op de schitterende groep van staathuishoudkundigen, welke Frankrijk nog op dit oogenblik bezit en weet men tevens, hoeveel invloed die mannen buitenslands uitoefenen, terwijl zij in Frankrijk zelf bekend staan als eene kleine, onbeduidende secte, dan zeker kan men daarin op nieuw de waarheid bevestigd vinden, dat groote mannen allerminst in hun eigen vaderland gewaardeerd worden.

Ofschoon natuurlijk alle in het Fransch geschreven werken ook voor Belgie toegankelijk zijn, heeft dat koningrijk zelf tot heden slechts weinig beroemde staathuishoudkundigen opgeleverd. En toch onder de Belgen vooral is de behoefte aan de verspreiding van gezonde staathuishoudkundige begrippen bijzonder groot, niet alleen omdat het volk omtrent de leer der rijkdommen de grofste dwalingen voorstaat, maar ook omdat de regering zelve telkens maatregelen neemt en wetten uitvaardigt, welke de grootste onkunde verraden, ten aanzien van de lessen door die wetenschap gegeven.

Twee mannen van groote talenten, doordrongen van die behoefte, hebben dan ook in den laatsten tijd krachtige pogingen aangewend om in Belgie betere beginselen van staathuishoudkunde te doen zegevieren, te weten de heeren Charles de Brouckère, burgemeester van Brussel, en George de Molinari, hoogleeraar aan het koninklijk Belgisch museum van nijverheid. Laatstgenoemde heeft nog onlangs een tijdschrift opgerigt, uitsluitend bestemd om de op dit gebied bestaande volksdwalingen uit te roeijen, en tevens een werkje uitgegeven, dat den titel voert van: *Gemeenzame gesprekken over den graanhandel.*

Dit werkje heeft ten doel om op eene voor elk bevattelijke wijze te betoogen, dat bij vrijheid van graanhandel betere waarborgen bestaan tegen overdreven duurte dan bij bescherming en verbodsbepalingen. De hier bedoelde gesprekken worden gevoerd tusschen drie personen, een staathuishoudkundige, een voorstander van beschermende regten en verbodswetten (prohibitionist) en een man uit de volksklasse, die aan het oproer een werkdadig aandeel genomen en bij menig graanhandelaar de glazen heeft ingeslagen. De heer de Molinari noemt dien man dan ook maar, kort weg den oproermaker.

Als proeve van het genoemde werkje, wenschen wij hier een van deze gesprekken mede te deelen en wel een gesprek dat betrekking heeft op de broodzetting.

Het luidt als volgt:

De *oproermaker* (hij komt binnen met een pak brochures onder den arm). Ik heb zoo even een langdurig onderhoud gehad met mijn broodbakker, die mij omtrent de vrije concurrentie mooije dingen heeft verteld. Laten ook wij daarover een oogenblik praten.

De *economist.* En ik dacht dat de bakkers zelven op het intrekken van de broodzetting aandrongen.

De *oproermaker.* O neen! zij hadden er wel is waar vroeger om gevraagd, maar thans zijn zij van hunne dwaling teruggekomen. Zij zijn thans geneigd te erkennen, dat de broodzetting in stand moet worden gehouden, zoo wel in hun eigen belang als in dat dergenen die brood eten.

De *economist.* Waarom hebben zij zich dan vroeger over die zetting beklaagd?

De *oproermaker.* O, zij beklagen zich nu niet meer. Zij verklaren dat zij op het punt zijn geweest zich door de staathuishoudkundigen te laten overhalen en hunne slagtoffers te worden. Maar nu erkennen zij schuld.

De *economist.* Wat vragen zij dan?

De *oproermaker.* Zij vragen vooreerst, dat het brood voortdurend aan eene zetting onderworpen blijve; ten andere dat het aantal bakkers gestreng beperkt worde tot eene zekere hoeveelheid, even als te Parijs en in vele andere steden; dat alleen in den graanhal koorn en meel ten dienste der bakkerijen zal mogen worden aangekocht; dat men aan de elders woonachtige bakkers de vrijheid ontneme hun brood binnen de stad te verkoopen, of althans dat men het, van buiten ingevoerde brood belaste; dat de verkoop van brood uit de tweede hand (de slijterij) verboden worde, dat men het minimum van de opbrengst der broodbereiding vermeerdere; eindelijk dat de bakkers eene commissie benoemen ten einde hunne belangen voor te staan en dat de commissarissen de bevoegdheid erlangen de woningen binnen te treden van de personen, die verdacht worden gehouden van in strijd met de verordeningen brood te verkoopen.

Ziedaar.

De *economist.* En wat dunkt u van dit schoone ontwerp?

De *oproermaker.* Zeker, tegen sommige bepalingen van ondergeschikt belang kan men gegronde bedenkingen aanvoeren. Maar alles te zamen genomen en in zijn geheel is toch het stelsel dat de bakkers voorstaan, te verkiezen boven de ongeregelde en teugellooze concurrentie. Ach, waarom wordt niet de geheele nijverheid aan wettelijke regelen gebonden!

De *economist.* Zulke wettelijke regelen hebben er bestaan, bijna geheel overeenkomende met die, welke thans worden voorgesteld.

De *oproermaker.* Wanneer dan?

De *economist.* In de middeneeuwen.

Want uwe bakkers munten juist niet uit door de nieuwheid van hunne vindingen. Hun voorstel is geschoeid op de leest, ja een daguerreotijpe van de organisatie der oude gilden.

De *prohibitionist.* Het is er misschien des te beter om.

De *economist.* En hoe komt het dan, dat die oude organisatie van de nijverheid onder de algemeene toejuiching is omver gehaald?

De *prohibitionist.* De mensch is zoo onstandvastig.

De *economist.* En hoe komt het dan, dat de nijverheid eerst toen weder eenige vorderingen heeft gemaakt, toen hare wettelijke organisatie had opgehouden te bestaan?

De *prohibitionist.* Ja, wie kan alles verklaren!

De *economist.* Welnu ik zal u in die verklaring te hulp komen. De reden is deze, dat de overoude organisatie, welke de bakkers wel ten hunnen voordeele in het leven zouden willen terugroepen, alle lust tot arbeid smoorde, dat elk pogen om verbeteringen in te voeren tegenhield; dat zij niets anders in hare bescherming nam dan de zorgeloosheid en de luiheid.

Wilt gij er een bewijs van? Ik wed dat de bakkers het u zelven zullen leveren. Hebt gij hunne brochures gelezen?

De *oproermaker.* Zoo op het oogenblik.

De *economist.* Welnu, antwoord mij dan. Waarom vragen de bakkers dat men hun aantal beperke?

De *oproermaker.* Omdat zij vreezen, dat de grenzelooze, aan regel noch tucht gebonden concurrentie hun in het verderf zal storten. Men is thans bezig met door middel van aandeelen bakkerijen tot stand te brengen, welke op eene groote schaal zullen worden ingerigt. De bakkers zijn stellig overtuigd dat die bakkerijen met hunne mechanische broodkneders zich niet zullen kunnen staande houden.

De *economist.* Waarop berust die overtuiging?

De *oproermaker.* Vooreerst hierop, dat de mechanische broodkneders nimmer op behoorlijke wijze zullen kunnen vervangen de handen.

De *economist.* . . of de voeten.

De *prohibitionist.* Och kom!

De *economist.* Dit is toch maar de oude wijze van handelen, welke men eerbiedwaardig noemt, en die men wil verdedigen tegen de invoering van het mechanische broodkneden.

De *oproermaker.* Vervolgens meenen de bakkers, dat de maatschappijen bij aandeelen aan een inwendig gebrek lijden, 't welk onvermijdelijk hare vernietiging ten gevolge moet hebben.

De *economist.* Wanneer dit zoo is, wat vreezen zij dan? Waarom vragen zij bescherming tegen eene concurentie, welke de kiem van haar verval in zich zelve ronddraagt? Een van beiden toch, of de bakkers vervaardigen het brood goedkooper en beter dan de bakkerijen bij aandeelen het zouden kunnen doen, of het brood dat zij leveren is duurder en slechter.

In het eerste geval behoeven zij tegen de con-

currentie van de maatschappijen bij aandeelen niet beschermd te worden. Zij zullen dan die bescherming reeds vinden in den lagen prijs en in de goede hoedanigheid van hunne koopwaar.

In het tweede geval, dat is te zeggen wanneer nieuwe bakkerijen goedkooper en beter werken dan de oude, waarom zoude men dan hare oprigting tegenhouden? waarom zoude men dan de verbruikers verpligten zich op den duur met brood te voeden, dat op onvoldoende wijze en tegen te hoogen prijs bereid wordt? Zoude eene dergelijke wijze van handelen niet volkomen hierop nederkomen, dat men, om de bakkers genoegen te doen, aan de verbruikers eene belasting oplegde, gelijkstaande met de bezuiniging, welke zij in de broodbereiding naar de nieuwe methode vinden zouden.

De *oproermaker*. Inderdaad, dit is zoo.

De *economist*. En die belasting, waarvoor zou zij dienen? Om de verbetering van de broodbereiding onmogelijk te maken. Wat zoude zij beschermen? De zorgeloosheid en de luiheid der bakkers.

Ziedaar het eerste punt, nemen wij nu een ander.

Waarom vragen de bakkers dat men den verkoop verbiede van het brood dat buiten de stad vervaardigd is, of althans dat men dit brood aan eene bijzondere belasting onderwerpe?

De *oproermaker*. Ziehier de redenen, zoo als zij die zelven opgeven.

„Tegenwoordig — zeggen zij — genieten de bakkers uit de voorsteden boven ons het blijkbare en stellige voordeel van het lager bedrag der huren, der plaatselijke accijnsen en der patenten. Een van beiden dus: of zij verkoopen, hetzij aan den verbruiker hetzij aan den broodslijter, beneden het tarief en tegen lageren prijs, of wel zij erlangen grootere winsten, indien zij tegen denzelfden prijs verkoopen. In het een en ander geval kan eene dergelijke wijze van handelen geene eerlijke concurrentie heeten, welke door de gemeentelijke overheid bestendigd dient te worden.

„Het eenige middel, waardoor men een juist evenwigt zou kunnen stellen tusschen de bakkers in de stad en hen die daar buiten wonen, bestaat hierin, dat men deze laatste verpligte tot de betaling van een invoerregt, welks cijfer het ons niet past te bepalen en dat zou kunnen opwegen tegen de zoo even genoemde voordeelen."

Ik moet bekennen dat deze redenering mij voorkomt juist te zijn.

De *economist*. Noemt gij die redenering juist? Veroorloof mij dan dat ik u eene enkele vraag doe. Vindt men in de voorsteden ook geene kleermakers, schoenmakers, modemaaksters, naaisters, waschvrouwen, die voor de stad werken?

De *oproermaker*. Wel zeer zeker vindt men die daar.

De *economist*. Welnu, al die mannelijke en vrouwelijke werklieden betalen in de voorsteden eveneens minder hooge huur dan hunne concurrenten die binnen de stad wonen. Het zou dus billijk zijn ook die personen te beletten eene onevenredige concurrentie uit te oefenen. Het zoude billijk zijn hunne producten en hen zelven bij het binnenkomen in de stad te belasten, op zoodanige wijze, dat de onevenredigheid, waarover zich de bakkers beklagen, ophield te bestaan. Ja ik ga nog verder. Aangezien er wijken en straten bestaan, waar de huren oneindig duurder zijn dan elders in de stad, zoude het niet minder billijk zijn dat men binnen in de stad grenskantoren oprigtte, ten einde de kooplieden en ambachtslieden uit sommige wijken en straten tegen de anderen te beschermen.

De *prohibitionist*. Welke eene dwaasheid!

De *economist*. Volstrekt geene dwaasheid. Ik doe niet anders dan het beginsel waarop de bakkers zich beroepen meer algemeen toe te passen. Immers datgene wat in hun belang billijk en regtvaardig wordt geoordeeld, behoort dit niet eveneens en te gelijker tijd gedaan te worden voor alle andere ambachtslieden? Waarom hen alleen te beschermen?

Ziedaar dan heel wat tollen en tolgaarders. Wat een heerlijke tijd voor de commiesen!

De *prohibitionist*. Maar is het dan niet billijk aan allen gelijke voorregten te verzekeren?

De *economist*. Wanneer die voorregten werkelijk bestonden, dan zoude immers de geheele wereld naar de voorsteden verhuizen, om die daar te gaan genieten, en zeker de bakkers het eerst. Niet een zou er meer in de stad blijven. Maar er is eene kleine omstandigheid, welke de stellers van de "memorie betrekkelijk de broodbakkerij" met stilzwijgen voorbijgaan en die alleen ruimschoots opweegt tegen de bezuiniging van in de voorsteden te wonen; ik bedoel het voordeel dat de in de stad gevestigde bakkers genieten van eene groote menigte kalanten in hunne nabijheid te hebben en van in het groote middenpunt der consumtie te wonen. Dit voordeel is meer dan toereikende om te beletten dat de bakkers, schoenmakers, kleermakers en naaisters naar de voorsteden verhuizen, of misschien nog verder, naar de campine bij voorbeeld, waar de huishuren nog heel wat goedkooper zijn dan in de voorsteden.

Het is niet noodig de bakkers te beschermen tegen hunne buiten de stad woonachtige concurrenten. Maar weet gij waarom zij die bescherming vragen? Omdat de concurrentie voor hen een voordurende prikkel zijn zoude, die hen dwong vooruit te gaan.

De *oproermaker*. Inderdaad, zij erkennen dit zelven bij hun verzoek dat men het minimum van de opbrengst der broodbereiding dat tot grondslag dient van de zetting, verhooge. Die grondslag — zeggen zij — vroeger in juiste verhouding, tot ons baksel, is dit thans niet meer, ten gevolge van de veranderingen, welke ons bedrijf, tegen onzen zin heeft ondergaan. De voorstanders van nieuwigheden, geholpen door de concurrentie, welke in elken vrijen staat wordt aangetroffen, hebben ons, wanneer de prijzen van het graan tot een gewoon bedrag waren gekomen, langzamerhand gedwongen om al witter en witter brood te leveren, dat is te zeggen om gebruik te maken van de bloem van meel die al fijner en fijner wordt, welke minder water tot zich trekt, minder in broodbereiding opbrengt en zoo veel afval oplevert, dat wij nu 18 pond moeten uitschieten op dezelfde hoeveelheid, van welke vroeger slechts 16 pond afviel.

De *economist*. Met andere woorden komt dit betoog dus hier op neder, dat de voorstanders van nieuwigheden hen tegen hunnen zin, (want zij vergeten niet dit er bij te voegen) gedwongen hebben wat minder water en zemelen voor brood te verkoopen. Die afschuwelijke nieuwigheden. Dat men hen van eene zoo lastige concurrentie bevrijde en zij zullen niet nalaten, wees hiervan verzekerd, om deze nieuwigheid, welke zij "tegen hunnen wil" hebben ingevoerd, vaarwel te zeggen. Zij zullen er dan nauwkeurig voor zorgen, dat de verbruiker weder de oude hoeveelheid water en zemelen erlange.

Waartoe zoude een tarief ter bescherming van de in de stad woonachtige bakkers dus moeten dienen? Om te beletten dat bij de broodbereiding eenige verbetering worde ingevoerd. Wat zoude dit tarief beschermen? De zorgeloosheid en de luiheid der bakkers.

Ziedaar het tweede punt. En nu het derde. Indien ik mij niet bedrieg betrof dit de slijterij van brood.

De *oproermaker*. Juist.

De *economist*. Welke gronden voeren de bakkers aan ter verdediging van het verzoek dat men ten hunnen behoeve de verkoop van brood uit de tweede hand verbiedt?

De *oproermaker*. Wij verzoeken — zeggen zij — dat men den onwettigen handel der broodslijters afschaffe. Om te begrijpen al wat voor eene hoofdstad als de onze zoodanige handel oneigenaardigs en schandelijks levert, is het genoeg dat men een oog werpe in de meestal slordige en havelooze winkelkasten, voor de huizen waar die kleinhandel gedreven wordt." Het brood ligt daar voor de verbruikers ten toon gesteld, te midden van voorwerpen van den meest uiteenloopenden aard, onreine voorwerpen, welke, wanneer zij met het brood in aanraking komen, soms walging wekken. Inderdaad, bij zoodanig bedrijf ontaardt de vrijheid van handel in wezenlijke losbandigheid."

De *economist*. Goed geredeneerd! Wanneer de bakkers de opheffing vragen van de slijterij, dan is dit niet omdat deze hunne belangen benadeelt, maar omdat zij zich daardoor in hunne kunstenaarstrots beleedigd wanen. Zij vinden het vernederend, dat hetzelfde brood, door hen met zooveel liefde gekneed, in de winkelkast van een slijter ligt neergeworpen, tusschen eene gemeene bos zwavelstokken en een smerig pak kaarsen. Als kunstenaars en niet als industriëlen verklaren zij zich tegen den verkoop van brood uit de tweede hand.

De *oproermaker*. Mij dunkt dat zij eene betere rede hadden kunnen aanvoeren, te weten deze: dat door tusschenkomst van de slijters het brood duurder wordt.

De *economist*. Ah zoo! Maar wanneer dit zoo is, hoe kunt gij het dan verklaren, dat de slijters toch blijven bestaan?

De *oproermaker*. Wel omdat zij meer in de nabijheid wonen van den verbruiker, en vooral omdat zij op crediet verkoopen.

De *economist*. En indien men dit bedrijf afschafte, indien men den verkoop van brood uit de tweede hand verbood, wat zou er dan gebeuren?

De *oproermaker*. Dan zouden de verbruikers in de noodzakelijkheid worden gebragt, om zich bij de bakkers te gaan voorzien.

De *economist*. En wat zouden zij daarbij winnen?

De *oproermaker*. Dit is zoo bij voorbaat niet gemakkelijk te zeggen.

De *economist*. Mij dunkt daarentegen dat het zeer gemakkelijk te zeggen is. Vooreerst zullen de verbruikers, die nu hun brood bij de slijters koopen, omdat deze meer in hunne nabijheid wonen, verpligt zijn dat brood iets verder te halen, dat is te zeggen, dat zij om hunne provisie op te doen, wat meer tijd besteden en wat meer van hunne schoenen verslijten moeten. Vervolgens zullen zij, die zich nu tot den slijter wenden, omdat deze hun crediet verleent, verpligt worden, voor vervolg van tijd van dat crediet af te zien.

De *oproermaker*. Onmogelijk! Ik ken die menschen; zij kunnen er niet buiten.

De *economist*. Welnu, dan zullen zij verpligt worden aan de bakkers crediet te vragen, en zich moeten onderwerpen aan de voorwaarde welke deze goedvinden te stellen. Wanneer tegenwoordig de bakker al te strenge eischen doet, of geene inschikkelijkheid toont, dan gaat men naar den slijter. In vervolg van tijd zal men dat niet meer kunnen doen, omdat de bakkers het monopolie hebben van den verkoop van brood.

De *prohibitionist*. Maar hoe wilt gij dat zij van dit monopolie misbruik maken, wanneer het brood aan eene zetting onderworpen is?

De *economist*. Welk eene naïve opmerking. Men mag het brood niet boven den zettingsprijs verkoopen, dat is zoo; maar men kan brood van slechte kwaliteit vervaardigen; men kan er meer water in doen en er meer zemelen in laten. Wanneer de verbruiker niet verpligt is gebruik te maken van het crediet

van den bakker; wanneer hij het brood dadelijk betaalt, of wanneer hij elders crediet kan vinden, dan laat hij dien slechten leverancier loopen en geeft zijn kalandisie aan een ander. Maar indien daarentegen het aantal bakkers beperkt is, wanneer de slijting van brood verboden wordt, dan zal het hem veel meer moeite kosten, om elders het onmisbare crediet te vinden; dan zal hij aan de willekeur van den bakker zijn overgeleverd en zooveel water drinken en zoo veel zemelen eten, als deze maar goed vindt.

De *oproermaker.* Inderdaad! Ik had de kwestie nog niet uit dat oogpunt beschouwd. Wanneer de bakkers het monopolie verlangen van den verkoop van brood, dan is dit ook om zich te verzekeren, dat alleen zij op crediet brood zullen leveren.

De *economist.* Juist.

De *oproermaker.* Dit is dan de reden waarom de bakkers zoo bijzonder op dit monopolie gesteld zijn. Het is daarom dat zij voor hunne commissarissen de bevoegdheid verlangen tot het binnentreden van de woningen der slijters. Lees maar:

» Art. 27. De commissarissen zijn bevoegd de woningen binnen te treden van alle personen, die verdacht worden gehouden het brood uit de tweede hand te verkoopen, of daarvan eenig depot te bezitten.

» Zij zullen van hunne bevinding proces verbaal opmaken, en die aan de bevoegde magt doen toekomen.«

O! die monopoliehouders! Die woekeraars!

De *economist.* Stil, bid ik u, word niet driftig. Gij doet niet wel aan de bakkers hun verzoek kwalijk te nemen. Zij doen toch niet anders dan uwe eigene leerstellingen in practijk brengen. Zij organiseeren den arbeid. Ziedaar alles.

De *oproermaker.* Voorwaar eene schoone organisatie van den arbeid! Noem het liever eene organisatie van den woeker!

De *economist.* Wel, waarde vriend, het is de natuurlijkste zaak ter wereld, dat hij die zijne eigene belangen regelt zich weinig bekreunt om het algemeen belang. Gij moet het dus niet euvel duiden, dat zij, die de broodbakkerij willen regelen, eveneens doen als anderen. Gij zelf, gij zoudt de eerste zijn om hun voorbeeld op te volgen, wanneer het bij voorbeeld te doen was om de organisatie van den arbeid der kastenmakers.

De *oproermaker.* O! dat zou zeer noodig zijn. De concurrentie stort ons in het verderf.

De *economist.* Volkomen hetzelfde als bij de bakkers plaats heeft. Indien gij in de gelegenheid waart om een einde te maken aan de concurrentie van de publieke verkoopingen, hetzij in daartoe bestemde zalen, hetzij voor de huizen der burgers, dat wil zeggen den "verkoop" van meubels uit de tweede hand, beken, dat gij die gelegenheid niet ongebruikt zoudt laten.

De *oproermaker.* Ik wil het niet tegenspreken. Hoe heerlijk zou de kastenmakerij dan niet bloeijen!

De *economist.* Maar de verbruikers, hoe heerlijk zou zijn huis gemeubeld worden! Spreek dus over de bakkers geen vonnis uit en erken, dat elkeen, wanneer hij het regt had zijn arbeid te regelen op zoodanige wijze als hij zelf mogt goedvinden, niet zoude nalaten die regeling zoo in te rigten, dat hij groote winsten behaalde, en zich weinig moeite behoefde te geven. Ziedaar de reden, waarom ik op al die kunstmatige regelingen niet gesteld ben, en waarom de personen die dergelijke regeling willen invoeren mij wantrouwen inboezemen, zij mogen dan bakkers of kastenmakers heeten; ziedaar ook de reden waarom ik van meening ben dat men aan de zaken haren natuurlijken loop behoort te laten, overeenkomstig de ontwerpen van Hem, die de schoonste organisatie heeft uitgedacht.

(*Overgenomen.*)

Burgerlijke Stand.

Van den 4den tot den 9den Januarij 1856, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 4den, Eduard Willem de Wolff, 8 jaren.— Idem, Henriette Adriana, dochter van Jan Henrij Muller, en Clasina Wilhelmina de Vries, 8 j.— Idem, Hendrik Pillen, 24 j., matroos aan boord van het schip *Louisa Christina*.— Idem, Peter de Buck, 14 j., jongen aan boord van Z. M. schooner de *Schorpioen*.— Den 5den, Martha van Stolkert, 80 jaren.— Idem, Maria Christina Odek, 2 j. en 4 maanden.— Den 6den, Antonius Koevoets, 29 j. jager.— Idem, Antje, dochter van Theunis Meijer en Josina Hendriks Groeneveld, 20 j.— Idem, Susanna Olivieira, Echtg. van Frans Friedrich Joseph Bothe, 72 j.— Idem, Johan Boltes, 31 jaren, timmerman aan boord van het schip *Noord Holland*.— Den 9den, Carolina Sophia Ransius, 5 jaren.

Levenloos geboren.

Den 7, een kind van het Mannelijk geslacht van Jacoba Petronella Labadie.

Producten Handel.

Bij inschrijving verkocht.

Suiker. Den 10 dezer, van Plantage *Rozenburg*, 28 vaten a 9,61 cent.

Scheepvaart

Aangekomen.

Den 10 dezer, het schip *Calijpso*, kapt. D. R. Nolles, van Amsterdam.

Uitgeklaard.

Den 9 dezer, de Eng. schoener *Brillant*, kapt. J. J. Marshall, naar Demerarij, lading: 35 vaten Suiker 49,830 pond en 3 kisten Huisraad.

Den 10den, het schip *Zeevaart*, kapt. F. Meijer, naar Queenstown, lading: 292 vaten Suiker 395,779 pond en 21 balen schoone Katoen 6,865 pond.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Wilhelmina, kapt. C. H. Klint, adres bij C. J. Leijsner.

Cuba, kapt. Zeijlemaker, adres bij F. P. Bouguenon.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij Gisius en Co.

Noord Holland, kapt. F. C. Overeem, adres bij F. P. Bouguenon.

Plata, kapt. J. H. Henning, adres bij F. P. Bouguenon.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Goede Verwachting, kapt. A. R. de Lang, adres bij Gisius & Co.

Texel, kapt. H. J. Hubert, adres bij Gisius en Co.

ADVERTENTIEN.

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**